

Naziv projekta: Spremni za izlazak iz skrbi

Nositelj projekta: Centar za podršku zajednicama, stručnjacima, obitelji, mladima i djeci za kvalitetniji i cjelovitiji život FICE Hrvatska

Projekt financira: Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom

AUTORSKI RAD

Uloga udomitelja i stručnih osoba iz sustava pri izlasku iz skrbi

Tena Bosak

mag.act.soc.

Zagreb, 1. ožujka 2023.

Izlazak iz sustava alternativne skrbi, kao i ulazak u njega smatra se jednim od najstresnijih i potencijalno traumatskih događaja u životu jednog djeteta. Činjenica da ne može ostvariti pozitivno, zdravo i sretno odrastanje u svojoj biološkoj obitelji predstavlja veliki izazov za emocionalno i psihičko stanje djeteta koje se u takvoj situaciji nađe. Upravo zato veliki naglasak stavlja se na proces prilagodbe djeteta koje je izdvojeno iz svoje biološke obitelji i smješteno u neki oblik alternativne skrbi. Velik je naglasak i na proces prilagodbe onih koji će to dijete prihvatiti, u ovom slučaju na udomiteljske obitelji i sve njene članove. Nije ni taj proces uvijek idealan, posebice kada je riječ o hitnom smještaju, ali u pravilu on uvijek postoji i na njega se stavlja naglasak.

Međutim, premali naglasak stavljam na onaj završni dio odrastanja djeteta u udomiteljskoj obitelji. Na dio kada se oni više ne smatraju djecom, već odraslim samostalnim ljudima. Ono kada postaneš punoljetan. U skladu sa suvremenim demografskim trendovima i pomicanjem dobne granice „mladosti“, ponekad se pitamo je li potrebno pomaknuti i ovu granicu „dječje dobi“. Jer iako je velika većina djece iz alternativne skrbi iskusila čitav niz životnih nevolja, problema, stresora i trauma te ih mi često smatramo ozbiljnijima, iskusnijima i mudrijima od svojih vršnjaka, činjenica je da za generalnu populaciju mladih punoljetstvo najčešće nije trenutak početka samostalnosti. Zašto bi onda bio za djecu iz udomiteljskih obitelji? Naravno, u udomiteljstvu je moguće ostati i nakon navršenog 18. rođendana, uz redovno školovanje. I iako bi mi voljeli da sva naša djeca i mladi iz alternativne skrbi nastave svoje obrazovanje na nekom od visokih učilišta/veleučilišta/sveučilišta, postotak onih koji su odabrali ovu opciju relativno je malen. S druge strane, postotak onih koji žele iskoristiti svoje srednjoškolsko obrazovanje i ubaciti se na tržište rada, mnogo je veći.

U današnje vrijeme fleksibilizacije tržišta rada i pojave nekih novih zanimanja za koje do nedavno nismo znali da postoje, proces pronalaska prvog posla i dalje nije lak. Za veliku većinu pripadnika opće populacije u ovakvim zahtjevnim situacijama uvijek je prisutan emocionalni, psihički, fizički i financijski oslonac zvan obitelj. Za djecu koja dolaze iz udomiteljskih obitelji ta obitelj su njihovi udomitelji i udomiteljeva druga udomljena i/ili biološka djeca, ukoliko su prisutna. Još jedan „član“ te obitelji bi trebao biti i socijalni radnik tog djeteta, tj. mlade osobe. U idealnom scenariju socijalni radnik kao voditelj slučaja prisutan je u svim važnim trenucima života djeteta iz alternativne skrbi i tu u ulozi mentora, zajedno s udomiteljima. Potreba za mentorstvom koju bi ove dvije važne karike trebale pružati najveća je upravo u procesu izlaska

iz alternativne skrbi. Mentorstvo i podrška u vidu pružanja svih relevantnih informacija potrebnih za samostalan život mlade osobe, ali ponajviše u pružanju psihičke i emocionalne podrške uvelike je potreban. I dok iz prakse vidimo da se udomitelji trude pružiti što više te podrške, ni oni sami često nemaju kapaciteta za isto zbog potrebe o brizi o drugoj djeci, najčešće mlađoj koji su također kod njih na smještaju. Nadalje, ponekad ni sami nemaju dovoljno informacija i točne odgovore za sva pitanja koja im djeca na izlasku mogu postaviti. Upravo tada bi doprinos i mentorstvo socijalnog radnika koji je upoznat s cijelim životom te mlade osobe na izlasku bio ključan. Međutim, ta podrška stručnih radnika gotovo je nepoznat pojam u hrvatskom sustavu alternativne skrbi i socijalne skrbi u cjelini. Isto ne pripisujemo isključivo ne zainteresiranosti kolega iz sustava i osobnoj ne brizi o korisnicima, već načinu na koji je sustav socijalne skrbi u Hrvatskoj koncipiran te količini ovlasti, zadataka i korisnika koje svaki socijalni radnik u sustavu ima.

Sukladno tome moramo tražiti druge izvore stručne podrške i druge stručne radnike koji će isto moći pružati. To možemo pronaći u stručnom radu organizacija civilnog društva koje svoju specifičnost stavljaju upravo na ovu populaciju i njihove potrebe. Aktivizam i prisutstvo tih organizacija i stručnjaka koje ih čine potencijalna su popuna za prazinu koju mladi pri izlasku iz skrbi osjećaju. Iako nisu *de facto* dio sustava socijalne skrbi, oni su ključni dionici u životima članova udomiteljskih obitelji, bez obzira je li riječ o samim udomiteljima, djeci koja su tek došla na smještaj u obitelj, djeci koja u njoj borave već neko vrijeme ili se spremaju za izlazak iz nje. Također, organizacije civilnog društva i stručnjaci koji djeluju u sklopu njih mogu služiti i kao partneri svim stručnjacima iz sustava. Kada bi se postigla kohezija i suradnja između sve tri navedene strane, mogli bi pričati o kvalitetnoj pripremi za izlazak iz skrbi. A tada bi mogli pričati i o generacijama mladih ljudi koji su odrasli u udomiteljstvu, a sada žive pozitivan, zdrav i uspješan samostalan život bez obzira na to što im sam početak njihovog života i važni trenutci djetinjstva nisu nužno bili šareni, topli i sretni.

Autorski rad izradila:

Tena Bosak

